

STRATYGRAFIA SERII MAGURSKIEJ BESKIDU WYSOKIEGO NA ARKUSZU ŻYWIEC

(Streszczenie referatu)

W referacie omówiono stratyografię serii magurskiej na arkuszu Żywiec (stare cięcie) z wyjątkiem obszaru położonego na lewym brzegu Soły. Stratyografię ustalono na podstawie badań terenowych wykonanych przez autorów referatu oraz na podstawie badań mikrofaunistycznych wykonanych przez J. Bleicher i częściowo przez autorów.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono w omawianym terenie wielką elewację poprzeczną (elewacja Pilska), z którą wiąże się

głęboki poziomy intersekcyjny siodeł oraz okno tektoniczne Małej Sopotni. Dzięki temu poznano starsze ogniwa kredy magurskiej.

Tak w obrębie kredy, jak i w obrębie paleogenu stwierdzono regionalną zmienność facjalną. Autorowie referatu wyróżnili 3 główne obszary litologiczno-facjalne — A, B, C, idąc od brzegu płaszczowiny magurskiej ku południowi.

W obszarze A wyróżniono w kredzie 2 ogniwa: piaskowce biotyto-skaleniowe i pias-

kowce z Mutnego. Wydaje się, że piaskowce z Mutnego nie tworzą ciągłego poziomu, lecz soczewki w strople warstw biotyto-skaleńowych. Mikrofauna stwierdzona w obu tych ogniwach ma górnokredowy, a najwyżej paleoceński charakter. W pstrych łupkach nadścielających stwierdzono mikrofaunę dolnego eocenu. Autorowie podkreślają zbieżność wielką oraz pewne podobieństwa litologiczne piaskowców z Mutnego i górnych warstw istebniańskich.

Kreda obszaru B jest lepiej poznana. Najstarsze ogniwo reprezentują tu łupki pstre. W dolnej części tego ogniwa, w potoku Rieczka (Mutne — Czechosłowacja) stwierdzono *Globotruncana lapparenti tricarinata* Queareu (turon — mastrycht). W górnej partii pstrych łupków stwierdzono w potoku Cebula okruchy inoceramów. Istnieje pionowe zróżnicowanie tego ogniwa, polegające na występowaniu dużej ilości wkładek pstrych margli fukoidowych w części stropowej. Największa sumaryczna miąższość ogniwa pstrych łupków wynosi ok. 200 m.

Ogniwo wyższe stanowią gruboławicowe piaskowce muskowitzowe ze Szczawiny, wiążące się przejściami z podścielającymi je pstrymi łupkami. Mikrofauna wskazuje na górnokredowy wiek tego ogniwa, nie precyzując bliżej wieku. Najczęstszą formą jest *Hormosina ovulum* f. *gigantea* Grzyb. Miąższość piaskowców muskowitzowych ze Szczawiny wynosi ok. 350 m.

Ogniwo wyższe stanowią warstwy inoceramowe sensu stricto. Wyróżniono tu 3 facje. Typ panujący stanowią warstwy inoceramowe normalne, wśród których w północnej części obszaru B zaznacza się silne zapiaszczenie w postaci pakietów gruboławicowych piaskowców i zlepieńców. Trzecią fację stanowią warstwy inoceramowe z wkładkami łupków pstrych — czerwonych i zielonych. Ten typ warstw występuje głównie w południowej części obszaru B.

W warstwach inoceramowych z wkładkami łupków pstrych w potoku Zimna Roztoka znaleziono inoceramę, które oznaczył doc. F. Mitura. Inoceramy te określają początek sedymentacji gruboławicowych piaskowców i zlepieńców na górny santon.

Sumaryczna miąższość warstw inoceramowych wynosi ok. 400 m.

Autorowie referatu podkreślają podobieństwo litologiczne piaskowców muskowitzowych ze Szczawiny do piaskowców godulskich serii śląskiej, niektórych zaś odmian zlepieńców stwierdzonych w warstwach inoceramowych do piaskowców istebniańskich dolnych.

Ogniwa pstrych łupków i piaskowców muskowitzowych ze Szczawiny reprezentują prawdopodobnie turon — dolny senon, warstwy inoceramowe — górny senon.

W paleogenie omawianego terenu wyróżniają autorowie szereg ogniw, jak: warstwy pod-

magurskie, hieroglifowe, beloweskie itp. Wydzielenia te są porównywalne z ogniwami ustalonymi przez prof. M. Książkiewicza na arkuszach Babia Góra i Wadowice.

Profil utworów paleogenu obszaru A obejmuje pstre łupki — 120 m, z lokalnie rozwiniętymi wkładkami piaskowców ciężkowickich, oraz warstwy podmagurskie — 700 m i piaskowce magurskie.

Ponad kredą obszaru B leżą również pstre łupki — 100 m (dolny eocen), w których w północnej części obszaru stwierdzono wkładki piaskowców ciężkowickich. W profilach, gdzie je stwierdzono, wyższe ogniwa paleogenu reprezentowane są przez warstwy hieroglifowe — 400 m (środkowy eocen) i piaskowce magurskie (górny eocen). Natomiast w południowej części terenu ponad pstrymi łupkami rozwinięte są piaskowce pasierbieckie — 350 m (środkowy eocen), warstwy hieroglifowe — 250 m (środkowy eocen) oraz piaskowce magurskie — 1600 m.

W obszarze C profil paleogenu obejmuje warstwy beloweskie (dolny — środkowy eocen), margle z Łacka — 350 m (środkowy eocen), warstwy podmagurskie — 120 m i piaskowce magurskie.

Ścisła korelacja wyróżnionych w poszczególnych obszarach ogniw nie jest w pełni możliwa, brak jest bowiem oznaczonych dokumentów paleontologicznych.

W utworach kredy i paleogenu autorowie wykonali ok. 400 pomiarów hieroglifów prądowych i wleczeniowych. Z pomiarów tych wyprowadzić można następujące wnioski.

1. W górnej kredzie materiał do basenu magurskiego dostarczany był z NW i N.

2. Na granicy kredy i paleogenu następuje zmiana w konfiguracji dna, większość prądów niosących materiał przychodzi teraz z NE i E.

3. Zarówno w górnej kredzie, jak i w paleogenie omawiany odcinek basenu magurskiego leży na S od obszaru alimentacyjnego prądów zawieszinowych.

Na podstawie powyższych danych autorowie referatu przedstawili obraz rozwoju basenu magurskiego.

W górnej kredzie basen magurski leży na południe od wału krystalicznego, który ku północy dostarczał materiału dla warstw godulskich i istebniańskich. Zaznacza się podobieństwo w litologii i w następstwie zmian sedymentacyjnych basenu magurskiego i basenu śląskiego.

Na przelomie kredy i paleogenu w związku z fazą laramijską następuje zmiana w konfiguracji północnego obrzeżenia basenu. Wyrazem tej zmiany jest odmienny niż w kredzie skład egzotyków w utworach paleogenu (przewaga materiału metamorficznego strefy epi) i odmienny kierunek sedymentacji. Cechą charakterystyczną rozwoju paleogenu jest diachroniczne przesuwanie się ku południowi strefy maksymalnego zapiaszczenia (piaskowce ciężkowickie i pasierbieckie) w dolnym i

środkowym eocenie i związane z tym boczne zastępowanie się różnych ogniw.

Na zakończenie referatu przeprowadzili autorowie porównanie stratygrafii serii magurskiej w omówionym obszarze z sąsiednimi terenami. Stwierdzili duże podobieństwo roz-

woju serii magurskiej na arkuszach Rabka, Wadowice, Babia Góra, Żywiec i sąsiednich obszarach Czechosłowacji. Nasuwają się również duże analogie w stratygraficznym rozwoju fliszu magurskiego w Beskidzie Wysokim i fliszu Wienerwaldu.